

Spoločne o bezpečnosti a obrane: hlavné závery a odporúčania

5.výročné stretnutie slovenskej obrannej
a bezpečnostnej komunity

2. – 3.júl 2020

Slovenský inštitút pre bezpečnostnú politiku v dňoch 2. – 3. júla 2020 úspešne zorganizoval 5. výročnú konferenciu slovenskej bezpečnostnej a obrannej komunity pod názvom „Spoločne o bezpečnosti a obrane“.

Hlavnou témou diskusií v Beladiciach pri Nitre bola pandemická kríza spôsobená vírusom COVID-19 a jej dopad na Slovensko a taktiež úloha ozbrojených síl počas karanténnych opatrení. Okrem toho sa účastníci podujatia venovali aj problematike zahraničnej a európskej politiky z pohľadu Slovenska s víziou do roku 2024. Nemenej dôležitou témou boli rozhovory o prioritách rezortu obrany a ozbrojených síl so zameraním na modernizáciu a strategickú komunikáciu.

Výročnej konferencii sa zúčastnilo viac ako 70 predstaviteľov akademickej obce, neziskových organizácií, uniformovaných zložiek, vysokých predstaviteľov štátnej správy vrátane diplomatov, predstaviteľov politických strán vrátane poslancov NR SR a súkromného sektora.

Počas slávnostnej večere sa hosťom prihovorili podpredseda vlády a minister financií Eudard Heger a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí Ivan Korčok. Minister financií sa vo svojom príhovore venoval predovšetkým prioritám novej vlády pre nadchádzajúce obdobie a to najmä transparentnosti a otvorenosti pri vládnutí. Ubezpečil prítomných, že vláda bude klásť dôraz na spoluprácu s obranným priemyslom, ale aj obrannou expertnou komunitou.

Minister zahraničných vecí a európskych záležitostí Ivan Korčok o zahraničnopolitických dôsledkoch pandémie COVID-19, ktorá priniesla zvýšený záujem o aktivity Číny v slovenskom prostredí. Za kľúčové výzvy označil vypracovanie reforiem v rámci Plánu obnovy EÚ a taktiež prepojenie domácej a zahraničnej politiky na Slovensku.

Minister vnútra Roman Mikulec sa vo svojom prejave venoval bezpečnostným opatreniam zavedeným počas koronakrízy a úlohe PZ SR pri organizovaní a sprevádzaní občanov do karanténnych zariadení.

Minister obrany Jaroslav Naď v úvode svojho príhovoru poďakoval prítomným zástupcom OS SR za ich nasadenie a pomoc pri zvládaní karanténnych opatrení vo východoslovenských obciach. Taktiež pripomenul účasť armády pri distribuovaní zdravotníckej pomoci v rámci celého Slovenska. Nemenej dôležitou bola aj pomoc pri návrate repatriantov transportnými lietadlami armády. Minister zdôraznil záujem Slovenska plniť záväzky voči NATO a pokračovať v modernizácii ozbrojených síl. Taktiež pripomenul, že je potrebné čo najskôr vypracovať novú obrannú a bezpečnostnú stratégiu Slovenskej republiky.

Veríme, že záver a odporúčania, ktoré zazneli na konferencii, napomôžu v ďalšom skvalitňovaní a posilňovaní bezpečnosti a obrany Slovenskej republiky.

Panelová diskusia I. : SLOVENSKO PO COVID-19

- COVID-19 zasiahol celý svet. Mnoho Európskych krajín sa ešte stále spamätáva z ekonomických strát, čo má dosah aj na Slovensko. V rámci Slovenska bol na Ministerstve vnútra deficit viac ako 280 miliónov eur po predošlej vláde, čo ovplyvnilo aj kapacitné možnosti na riešenie pandémie. Mnohé podniky zastavili svoju výrobu kvôli nedostatku objednávok, čo bude mať následne vplyv na rast nezamestnanosti.
- V prípade karantény a uzatvárania niektorých miest, ako napríklad malé osady, sa zistili deficity v rámci zdravotníckeho materiálu a personálu. Tieto nedostatky riešili ozbrojené sily pomocou odborného zaškolenia svojho personálu. Je nutné prijať také legislatívne opatrenia, aby podobné situácie nenastávali.
- COVID-19 nie je jediný vírus, ktorý sa môže celosvetovo rozšíriť a Slovensko musí byť na takúto hrozbu pripravené. Vďaka tejto pandémie sme zistili kde sú naše rezervy a prípravou presných proti-pandemických plánov sa budeme vedieť lepšie pripraviť na ďalšie možné krízy. S vysokou pravdepodobnosťou sa dá očakávať druhá vlna koronavírusu, ktorú v súčasnosti zaznamenáva Čína ako prítomnú.
- Jedným z najväčších problémov pri prekonávaní krízy bolo aj vybavenie štátnych hmotných rezerv. Nečinnosťou predchádzajúceho vedenia sa našli prázdne sklady, zväčša so zásobami, ktoré zostali po predošlom socialistickom režime. Zohnať potrebné pomôcky, ako sú respirátory či rúška bolo zložité, keďže v Európe nie je žiaden veľký výrobca takéhoto materiálu. Samozrejme, tiež sa nedá očakávať, že zdravotnícky materiál bude distribuovaný z Číny do dvoch týždňov. Je potrebné, aby Ministerstvo zdravotníctva dokázalo pružnejšie reagovať a priebežne analyzovalo vývoj vo svete. Ďalšou dôležitou úlohou je zaškoliť ľudí na úradoch, lebo ich nedostatočné vzdelanie komplikuje rýchle nasadenie účinných opatrení.
- Infodémia – popri pandémii sa rozmohla aj tzv. infodémia. Ľudia boli doma uzavretí v karanténe a obávali sa nepoznaného. Aj vďaka tomuto faktoru si ľudia z obáv začali vyhľadávať informácie o víruse a keď ich nenašli na oficiálnych overených zdrojoch, hľadali aj na stránkach, ktoré sú známe šírením hoaxov

Odporúčania:

- V prípade úspešného zvládnutia pandémie koronavírusu COVID-19 je nutná lepšia spolupráca medzi všetkými rezortmi a zároveň spolupráca v rámci odbornej verejnosti a štátu.
- Lepšie vyladenie mobilnej aplikácie smart karantény, aby efektívne pomohla v prípadnej druhej vlne a následnej karanténe.
- Dostatočné množstvo zaškoleného zdravotníckeho personálu a taktiež dôsledné zaškolenie úradníkov, pretože v mnohých obciach neexistujú postupy na vytvorenie krízových štábov. S tým súvisí aj náležité definovanie legislatívy.
- Do budúcnosti byť pripravení a mať dostatočne zabezpečený zdravotnícky materiál v štátnych hmotných rezervách. To sa týka aj vojenského zdravotníctva, aby sa mohlo efektívne zapojiť do riešenia budúcej novej krízy.
- Zabezpečiť, aby sa informačný priestor zaplnil hlavne kvalitnými informáciami, čo následne zabráni šíreniu paniky z nepoznaného. Zároveň sa tým zamedzí, aby sa v spoločnosti rozširovali hoaxy a dezinformácie.

- Zlepšiť strategickú komunikáciu, aby bolo jasné komu, čo a ako chceme povedať.
- Treba presne zadefinovať ako a čím majú byť karanténne centrá vybavené, poprípade ktoré prostriedky je možné preplatiť cez Eurofondy.
- Hlavným cieľom by malo byť, aby si spoločnosť uvedomila, že hybridné hrozby nie sú len dezinformácie, ale je to široké spektrum činností negatívne ovplyvňujúcich verejnú mienku

Panelová diskusia II. : ZAHRANIČNÁ A EURÓPSKA POLITIKA Z POHLADU SLOVENSKA: VÍZIA PRE ROK 2024

- Od samostatnosti Slovenskej republiky hovoríme, že našou prioritou v zahraničnej politike je Západný Balkán a Východné partnerstvo. V tomto prostredí je silná a veľká konkurencia, ktorá má podobné záujmy ako my. Začíname sa postupne posúvať ďalej a rozmýšľať už aj o Afrike ako o téme zahraničnej politiky. To je to čo nás môže zadefinovať – nie ako Slovensko, ale ako celok EÚ. Máme pred sebou nové výzvy, ktoré so sebou prinášajú možnosti pre Slovenskú republiku a je potrebné ich využiť. Kľúčovým rezortom je školstvo, ktoré v sebe zahŕňa vedu a výskum ako predpoklad dobrého rozvoja celého štátu.
- Minister zahraničia USA Mike Pompeo prijal návrh Vysokého predstaviteľa EÚ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Josepa Borrella, aby diskutovali o Číne. Jedná sa o diskusie smerované k hrozbám, ktoré Čína predstavuje pre Západ a demokratické princípy. Nemôžeme prehliadať ani ľudské práva, ktoré sú porušované. Jej vplyv môžeme vidieť aj u nás nielen v ekonomickej sfére, ale v propagande a hoaxoch, ktoré šíri o pomoci, ktorú poskytovala počas pandémie a v mnohých ďalších oblastiach.
- Izrael – komplexné diskusie v EÚ ako reagovať na jeho novú vládu. V tomto prípade sa nejedná iba o jeden štát, ale ide o medzinárodné právo. Nie sú akceptovateľné žiadne formy jeho porušovania. Sú to princípy, na ktorých stojí demokracia.
- Strategické ciele sme dosiahli: členstvo v NATO a EÚ, Schengen, eurozóna. Teraz je potrebné si určiť čo nás definuje v oblasti zahraničnej politiky. Ako členský štát EÚ si uvedomujeme, že ďalšie rozširovanie je dôležité pre bezpečnosť na Balkáne. V najbližšej budúcnosti môžeme očakávať rozšírenie o Albánsko a Čiernu Horu. Tu ale nastáva systémový problém. Podmienky, ktoré platili, keď vstupovala napríklad Slovenská republika do EÚ sa zmenili. Nevieme teda s určitosťou povedať, čo nastane po vstupe týchto štátov a aký vplyv to bude mať na nás ako aj na celú EÚ. Každý štát je hráčom v geopolitickom ponímaní. Ak nastane rozširovanie, cenou za to bude kvalifikovaná väčšina v Rade. Otázky znejú: „*Sme pripravení vzdať sa jednomyselnosti v týchto oblastiach za to, že chceme vyhovieť EÚ? Sme pripravení na krátenie financií zo štrukturálnych fondov? Môžeme na to byť pripravení a sme schopní toto odkomunikovať verejnosti?*“ Chceme EÚ, kde lepšie funguje tok digitálnych tovarov a služieb, pretože sme konkurencieschopný štát, ktorý nechráni nemeckých konglomerátov a rozširovanie znamená aj rozširovanie trhu. Sú ale tvrdenia, že kvalifikovaná väčšina funguje, pretože je postavená na konsenze. Problémom kvalifikovanej väčšiny je, že urýchlí rozhodovanie, ale nezlepší implementáciu rozhodnutí.

- Od roku 1993 funguje V4 ako regionálna skupina štátov, ktoré sa snažia o spoluprácu na viacerých úsekoch a ktorú spájajú spoločné záujmy. Práve v tejto skupine je aj Slovenská republika. Faktom je, že nie je pravidlom zdieľanie rovnakých politík v rámci skupiny, ale aj to, že z tohto regionálneho priestoru neodídeme. Susedné štáty nevieme presunúť nikam inam a musíme sa vedieť vyhraničiť od názorov napríklad maďarského premiéra Viktora Orbána. V opačnom prípade vzniká priestor na pochybnosti a nálepkovanie V4 ako neliberálneho zoskupenia v rámci EÚ. Slovenská republika sa musí naučiť diverzifikovať a hľadať spojenectvá aj mimo skupiny V4.

Odporúčania:

- EÚ si musí prehodnotiť, produkciu ktorých strategických výrobkov ponechá na európskom kontinente. Problémom je, že príliš málo štátov sa snaží definovať strategickú autonómiu ako niečo, čo nie je protekcionistické, antiamerické, ale niečo, čo je v konečnom dôsledku núdzové riešenie. Taktiež je potrebné vytvoriť poctivú dohodu medzi EÚ a Veľkou Britániou o obrannej a bezpečnostnej spolupráci a ak by bolo možné, tak aj zmysluplnú dohodu medzi EÚ a NATO. Aj napriek tomu, že pandémia COVID-19 spôsobila veľké ekonomické škody, nemali by sa škrtat investície, ktoré sú kľúčové pre obranu východného krídla NATO. Plán obnovy je založený na plnom využívaní rozpočtu financií v EÚ. Slovensko nikdy nemalo taký veľký objem peňazí, ktorý sa jej teraz črtá. Naším problémom je, že nevieme ako ich využiť, čo je znakom našej „nedospelosti“. Mali by sme sa usilovať nájsť ich zmysluplné využitie, aby sme naše ďalšie generácie posunuli. Tým môže byť investícia do nového priemyslu, lesného hospodárstva, novej stratégie kybernetickej bezpečnosti a podobne. Aj keď rastieme, tak nedobíhame iné krajiny EÚ. Odporúča sa využívať inštitúcie na systémové zmeny cez vnútorné reformy – školstvo, energetická závislosť, výskum a schopnosť byť nezávislejší aj v bezpečnostnej oblasti. Treba budovať ekonomiku, ktorá bude viac digitálna, zelená a s menšou spotrebou fosílnych palív. Témami sú aj pracovná mobilita, rovné a rovnaké podmienky zamestnancov – uplatnenie princípu minimálnych štandardov.
- Treba posilňovať medzinárodné záväzky, ktoré dnes máme. Príkladom môže byť Rakúsko a jeho hra sietí. Mali by sme si zadefinovať pozíciu s krajinami, ktoré hlasujú podobne ako Slovensko a vytvoriť spoločnú skupinu. V tejto skupine by napríklad mohlo byť Írsko, Slovinsko, Fínsko, Česko a názov by mohol byť zodpovední pragmatici. V EÚ je veľký priestor na rôzne koalície a preto by bolo dobré našu zahraničnú politiku rozvinúť do tej miery, aby sme dokázali národný záujem Slovenska v spolupráci s ostatnými presadiť.
- Zásadné rozhodnutia sa robili hlavne mimo inštitúcií EÚ. Je potrebné, aby sme si ujasnili čo sú naše hodnoty a priority a tým umožnili úradníkom, europoslancom, diplomatom a ďalším ľuďom, ktorí sú predĺženou rukou štátu, aby ich dokázali ďalej jasne komunikovať. Nedostatočná komunikácia má veľký vplyv aj na dezinformačnú kampaň, vojnu naratívov a rôzne hoaxy, ktoré spôsobujú napríklad aj stratu dôvery v právny štát, či EÚ.
- Európa pôsobí oslabene a potrebuje sa postaviť na nohy. Musí posilniť svoje kapacity v oblasti ochrany zdravia, bezpečnosti a celkovej autonómnosti spoločenstva. Treba si určiť kto sú naši spojenci, kto nepriatelia. Musíme zostať ostražití a nemôžeme si dovoliť konflikty. Bezpečnostná stratégia by mala byť jednou z priorít a jasne by mala pomenovávať potenciálne hrozby.
- Nemalo by byť cieľom opustiť zoskupenie V4, ale usilovať sa o to, aby vystupovalo európskejšie.

Panelová diskusia III.: PRIORITY PRE REZORT OBRANY A OZBROJENÉ SÍLY: KTORÝM SMEROM SA VYDAŤ?

- Nová vláda, ktorá vzišla z februárových parlamentných volieb, prijala Programové vyhlásenie vlády (PVV), v ktorom jasne deklarovala pro-európsku ale aj pro-aliančnú orientáciu Slovenskej republiky. Zámer plniť si záväzky voči NATO potvrdilo aj rozhodnutie Národnej rady SR, ktorým až 110 poslancov schválilo mandát slovenským vojakom v rámci Posilnenej predsunutej prítomnosti (EFP) NATO v Lotyšsku.
- Slovensko by taktiež malo do konca tohto roka vyslať prvých vojakov v rámci operácií EÚ v Afrike (misie a operácie EÚ v Mali, Stredoafrickej republike a v Stredozemnom mori).
- Revízia výdavkov na obranu, ktorú vypracovalo Ministerstvo financií SR je prvým komplexným uceleným pohľadom na obranu z hľadiska efektívnosti výdavkov. Avšak vzhľadom na výšku výdavkov na obranu (v súčasnosti 1,8% HDP) dosahuje rezort obrany slabé výsledky. Z pohľadu Útvary hodnoty za peniaze je to preto, lebo veľa peňazí z obranného rozpočtu sa prerozdelení na mzdy zamestnancov a len malá časť ide do ďalších investícií.
- Súčasné vedenie rezortu obrany zrušilo nákup armádnych vozidiel 4x4 a pozastavilo nákup vozidiel 8x8. Oba nákupy boli netransparentné a v nesúlade so záväzkami v rámci Cieľov síl NATO. V nákupe stíhacích lietadiel F-16 plánuje rezort obrany naďalej pokračovať, ale bude vyvíjať snahu o zníženie splátok.
- Strategická komunikácia sa nástupom novej vlády výrazne zlepšila a rezort obrany jasne komunikuje rozhodnutia, či už v oblasti modernizácie Ozbrojených síl a nákupov techniky, alebo o zahraničnopolitickej orientácii SR. Minister obrany osobne informuje aj poslancov NR SR na úrovni Výboru NR SR pre bezpečnosť a obranu o aktuálnych témach v rámci stretnutí ministrov obrany EÚ a NATO, čo napomáha ku konštruktívnemu dialógu o obrane aj na parlamentnej úrovni. Taktiež bol odtajnený dokument Komplexné hodnotenie obrany za rok 2019, vďaka ktorému sa má možnosť každý dozvedieť reálny stav rezortu obrany aj OS SR za príslušný rok.
- Momentálne sa pracuje na novej obrannej a bezpečnostnej stratégii Slovenskej republiky a tiež na novej obrannej dohode.
- Ozbrojené sily SR boli počas pandémie COVID-19 nasadené v rámci domáceho krízového manažmentu, a to na hraničných prechodoch, v karanténnych miestach, či krajských mestách za účelom zabezpečenia poriadku a dodržiavania opatrení vydaných na zabránenie šíreniu nákazy. Taktiež sa podieľali na transporte zdravotníckeho materiálu a odobratých testovaných vzoriek.

Odporúčania:

- Nové vedenie rezortu obrany by malo jasne zadefinovať priority a pri ich plnení postupovať transparentne a konzistentne. Tiež je potrebné orientovať sa na vybudovanie ťažkej mechanizovanej brigády.
- Pokračovať v zvyšovaní výdavkov na obranu, a to s cieľom 2% HDP.
- Schváliť strategické dokumenty a pokračovať v strategickej komunikácii zo strany MO SR, tak aj OS SR.

**SLOVAK SECURITY POLICY INSTITUTE
SLOVENSKÝ INŠTITÚT PRE BEZPEČNOSTNÚ POLITIKU**

Na vršku 8

811 01 Bratislava

Slovenská republika

Tel.: (+421) (02) 4319 1592

Email: info@slovaksecurity.org

www.slovaksecurity.org

© Slovak Security Policy Institute 2020. Všetky práva vyhradené. Obsah tejto analýzy sa nesmie kopírovať, distribuovať, upravovať ani poskytovať tretím stranám bez uvedenia vydavateľa.

Vydal Slovak Security Policy Institute, júl 2020.

Projekt je realizovaný s podporou Sekcie Verejnej Diplomacie NATO.

Za obsah tohto dokumentu je výlučne zodpovedný Slovenský inštitút pre bezpečnostnú politiku. Názory vyjadrené v publikácii sa nemusia nevyhnutne zhodovať s názormi partnerov projektu.

